

STÁTNÍ ENERGETICKÁ INSPEKCE

ústřední inspektorát, Gorazdova 24, 120 00 Praha 2

Č. j.: SEI-2298/2024/90.221

Č. spisu: SEI-2381/2022

ROZHODNUTÍ č. 902003524 o odvolání

Ústřední inspektorát Státní energetické inspekce (dále SEI) jako správní úřad příslušný podle § 13c odst. 5 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon č. 406/2000 Sb.), v rámci řízení o odvolání společnosti XXXXXX, se sídlem XXXX XXX, XXX XX XXXX XXX XXXX, IČO: XXX XX XXX (dále účastník řízení), v právním zastoupení XXXX, XXXXX XXXX XXX, sídlem XXXXX XX/XX, XXX XX XXXX X – XXXXX, proti rozhodnutí č. 542004723 ze dne XX. X. XXXX pod č. j. SEI-21374/2023/54.102 (dále napadené rozhodnutí), vydanému územním inspektorátem SEI pro Liberecký a Ústecký kraj (dále správní orgán 1. stupně, též ÚZI SEI) v řízení o neoprávněně čerpané podpoře podle § 51 odst. 1 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon č. 165/2012 Sb.) a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon č. 500/2004 Sb.), jímž se určuje, že: podle výroku I. se dopustil neoprávněně čerpané podpory elektřiny (dále podpora) ve výši 86 941,28 Kč v období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013, podle výroku II. se dopustil neoprávněně čerpané podpory ve výši 255 457,36 Kč v období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014, podle výroku III. se dopustil neoprávněně čerpané podpory ve výši 284 536,60 Kč v období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015, podle výroku IV. se dopustil neoprávněně čerpané podpory ve výši 239 999,90 Kč v období od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016, podle výroku V. se dopustil neoprávněně čerpané podpory ve výši 168 323,72 Kč v období od 1. 1. 2017 do 31. 7. 2017, u všech z důvodu jiného roku uvedení do provozu, dále jím byla výroky VI. uložena povinnost neoprávněně čerpanou podporu v celkové výši 1 035 258,86 Kč uhradit a výroky VII. byla uložena podle § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. a § 6 odst. 1 vyhlášky MV ČR č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále vyhláška č. 520/2005 Sb.) povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč, po přezkoumání napadeného rozhodnutí, veškeré dokumentace i odvolání s vykázaným doručením dne XX. XX. XXXX, vydává podle § 90 zákona č. 500/2004 Sb., toto

r o z h o d n u t í,

kterým rozhodnutí č. 542004723 pod č. j. SEI-21374/2023/54.102 ze dne 20. 9. 2023 podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb. **m ě n í** tak, že původní výroková část se nahrazuje takto:

- I. XXXXX XXX se podle § 51 odst. 1 zákona č. 165/2012 Sb. dopustila neoprávněně čerpané podpory ve výši 255 457,36 Kč v období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014, Neoprávněně čerpání podpory spočívá v jejím čerpání v nesprávné výši z důvodu jiného roku uvedení do provozu.

- II. XXXX XXX se podle § 51 odst. 1 zákona č. 165/2012 Sb. dopustila neoprávněně čerpané podpory ve výši 284 536,60 Kč v období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015. Neoprávněně čerpání podpory spočívá v jejím čerpání v nesprávné výši z důvodu jiného roku uvedení do provozu.
- III. XXXX XXX se podle § 51 odst. 1 zákona č. 165/2012 Sb. dopustila neoprávněně čerpané podpory ve výši 239 999,90 Kč v období od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016. Neoprávněně čerpání podpory spočívá v jejím čerpání v nesprávné výši z důvodu jiného roku uvedení do provozu.
- IV. XXXXX XXX se podle § 51 odst. 1 zákona č. 165/2012 Sb. dopustila neoprávněně čerpané podpory ve výši 168 323,72 Kč v období od 1. 1. 2017 do 31. 7. 2017. Neoprávněně čerpání podpory spočívá v jejím čerpání v nesprávné výši z důvodu jiného roku uvedení do provozu.
- V. Společnosti XXXXX XXX se podle § 51 odst. 2 zákona č. 165/2012 Sb. ukládá povinnost neoprávněně čerpanou podporu v celkové výši 948 317,58 Kč uhradit nejpozději do 30 dnů ode dne právní moci rozhodnutí SEI o neoprávněně čerpání podpory do státního rozpočtu, a to na účet č. 19-34826011/0710, variabilní symbol 542004723.
- VI. Společnosti XXXX XXX. se v souladu s § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. a § 6 odst. 1 vyhlášky ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb. o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále vyhláška č. 520/2005 Sb.), ukládá povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč (slovy jeden tisíc korun českých), které jsou splatné do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet u České národní banky, Na Příkopě 28, 110 03 Praha 1, č. ú. 19-34826011/0710, variabilní symbol 5420047231. Při bezhotovostní platbě konstantní symbol 1148, při hotovostní platbě 1149.

ODŮVODNĚNÍ

Na základě zjištění obsaženého v protokolu o kontrole č. 5400903022 ze dne XX. XX. XXXX (dále jen protokol), zahájila SEI ve smyslu § 46 zákona č. 500/2004 Sb. s přihlédnutím k § 51 odst. 1 a 3 větě poslední zákona č. 165/2012 Sb., dne XX. XX. XXXX správní řízení z moci úřední ve věci neoprávněně čerpané podpory s účastníkem řízení XXXX XXX.

Na základě výsledku kontroly za účelem zjištění objemu neoprávněného čerpání podpory za příslušné období uvedené v protokole, byl totiž učiněn závěr o neoprávněně uplatňované jednotkové výkupní ceně pro podporovaný druh energie v kategorii: Výroba elektřiny využitím slunečního záření pro zdroj s instalovaným výkonem nad 30 kW a uvedeným do provozu od 1. ledna 2009 do 31. 12. 2009, kdy byla fakturována vyšší cena, než měla být správně fakturována dle příslušných cenových rozhodnutí za jednotlivé roky pro podporovaný druh energie v kategorii: Výroba elektřiny využitím slunečního záření pro zdroj s instalovaným výkonem nad 30 kW a uvedeným do provozu od 1. ledna 2010 do 31. 12. 2010, jelikož pro provozovnu ev. č. 2 byly splněny všechny podmínky pro uvedení výroby elektřiny do provozu až v roce 2010 podle CR ERÚ č. 4/2009, kdy dne 5. 1. 2010 nabylo právní moci Rozhodnutí o změně rozhodnutí o udělení licence číslo XXXXXXXX změnou číslo 001 vydané dne 11. 12. 2009 a FVE byla připojena dne 11. 1. 2010 k distribuční soustavě, čímž se dopustila neoprávněného čerpání podpory při jejím uplatňování formou výkupních cen za elektřinu naměřenou a dodanou do distribuční soustavy za období uvedená ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Protokol byl účastníkovi řízení prokazatelně doručen dne XX. XX. XXXX. V souladu s § 13 zákona č. 255/2012 Sb. byl řádně poučen o možnosti podat námitky ke zjištěním uvedeným v protokolu, přičemž toto oprávnění využil. Námitky ze dne 3. 4. 2023 byly prokazatelně doručeny téhož dne. Na základě postoupení k dalšímu řešení dne XX. XX. XXXX byly námitky v souladu s § 14 odst. 1 zákona č. 255/2012 Sb. pod č. j. SEI-9272/2023/54.100 ze dne XX. XX. XXXX vyřízeny ředitelkou ÚZI SEI. Vyřízení námitek bylo účastníkovi řízení prokazatelně doručeno téhož dne.

Protože správní orgán 1. stupně měl za dostatečně prokázané, že ze strany účastníka řízení došlo k čerpání podpory elektřiny v nesprávné výši, přistoupil dne XX. XX. XXXX k vydání oznámení o zahájení řízení o neoprávněně čerpané podpoře pod č. j. SEI-15084/2023/54.102, jímž zahájil správní řízení z moci úřední ve věci prověření celkové výše neoprávněného čerpání podpory s prokazatelným doručením téhož dne. Souběžně seznámil účastníka řízení s jeho právy, zejména s možností navrhnout důkazy a činit jiné návrhy v řízení, a stanovil lhůtu do XX. XX. XXXX.

Následně bylo účastníkovi řízení zasláno pod č. j. SEI- 16734/2023/54.102 ze dne XX. XX. XXXX oznámení o shromážděných podkladech rozhodnutí, které bylo prokazatelně doručeno dne XX. XX. XXXX. Účastník řízení jím byl vyrozuměn, že jsou již shromážděny veškeré podklady k vydání rozhodnutí, s nimiž má právo se seznámit a vyjádřit se k nim ve lhůtě 5 dnů ode dne doručení oznámení.

Na vyrozumění účastník řízení reagoval žádostí ze dne 26. 7. 2023 s vykázaným doručením téhož dne, týkající se zaslání podkladů, čemuž připsím pod č. j. SEI-17117/2023/54.102 ze dne XX. XX. XXXX s prokazatelným doručením dne XX. XX. XXXX, jehož součástí byla i kopie spisu, správní orgán 1. stupně vyhověl.

Poté správní orgán 1. stupně přistoupil dne XX. XX. XXXX k vydání napadeného rozhodnutí pod č.j. SEI-21374/2023/54.102, jehož doručení účastníkovi řízení je vykázáno týmž datem. Výroky I. až V. bylo správním orgánem 1. stupně určeno, že se účastník řízení dopustil podle jednotlivých období (2013 až 2017) neoprávněně čerpané podpory v částkách, které se k jednotlivě vymezeným obdobím (rokům) váží, výrokem VI. byla uložena povinnost uhradit neoprávněně čerpanou podporu v celkové výši 1 035 258,86 Kč a výrokem VII. uložena povinnost úhrady nákladů řízení ve výši 1.000 Kč.

Proti napadenému rozhodnutí s vykázaným doručením dne XX. XX. XXXX podal účastník řízení u správního orgánu 1. stupně v zákonné lhůtě dne XX. XX. XXXX odvolání. Protože tento správní orgán měl za dostatečně prokázané, že ze strany účastníka řízení jako výrobce došlo ve smyslu § 51 odst. 1 zákona č. 165/2012 Sb. k čerpání podpory elektřiny v nesprávné výši a v obsahu odvolání neshledal žádný zákonný důvod k postupu podle § 87 zákona č. 500/2004 Sb., postoupil odvolání odvolacímu správnímu orgánu.

Po úvodním shrnutí dosavadního vývoje řízení účastník řízení soustředil odvolací námitky do tří okruhů:

1. K datu právní moci

Považujíc za nesprávný a chybný názor správního orgánu 1. stupně o nabytí právní moci rozhodnutí ERÚ o změně rozhodnutí o udělení licence ze dne 11. 9. 2009 až dnem 5. 1. 2020 (poznámka odvolacího správního orgánu: čímž zřejmě mínil 2010) prosazuje účastník řízení za období nabytí právní moci předmětného rozhodnutí prosinec 2009, a to kvůli subjektivní nepřipustnosti rozkladu, protože právní moci inkriminované rozhodnutí nabylo již okamžikem oznámení a nikoliv uplynutím lhůty 15 dnů pro podání rozkladu; kvůli nepřipustnosti rozkladu lhůta pro jeho podání vůbec nezačala běžet.

Oporu pro tato tvrzení shledává v dikci § 73 a § 152 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb. a v judikatuře, zejména v rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 21. 9. 2015, č. j. 52 A 81/2015-50, z něhož má vyplývat právní věta vztahující se k subjektivní nepřipustnosti odvolání/rozkladu v případě vyhovění žádosti účastníka řízení, a dále v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2018, č. j. 2 As 141/2015-38 týkajícího se vyznačení právní moci, úkonu nezakládajícího, neměnicího ani nerušícího žádná konkrétní práva či povinnosti účastníků; je toliko úkonem osvědčujícím objektivně nastalou skutečnost, okamžik nabytí právní moci rozhodnutí (který může být vyvrácen důkazem opaku). Příkladem je v něm příkaz, který ačkoliv na něm byla vyznačena právní moc, nenabyl právní moci, byl-li (pokud byl) proti němu podán včas odpor.

Na jejich základě vytváří účastník řízení závěry stejné, jak jež již vpředu předeslal: rozhodnutí ERÚ bylo předáno dne 17. 12. 2009, rozklad byl (subjektivně) nepřipustný, proto nezačala běžet lhůta pro jeho podání. Rozhodnutí se tak stalo pravomocným již okamžikem předání (tj. 17. 12. 2009). Chybné vyznačení doložky právní moci ze strany ERÚ na tom nemůže nic změnit.

2. K výkupní ceně a uvedení v omyl

Stanovení výkupních cen v CR ERÚ jako minimálních je účastníkem řízení chápáno jako cena, kterou není přípustné snížit (§ 5 odst. 4 zákona č. 526/1990), s dodatkem, že je tedy přípustné ji zvýšit, proto proplacení vyšších částek smluvně ujednaných není v rozporu se zákonem.

V souvislosti s tím orientuje na nepřiměřený majetkový prospěch, který lze získat ve smyslu § 2 odst. 5 písm. b) bod 2. citovaného zákona kupujícím, pokud nakoupí zboží nebo služby za cenu nižší než minimální.

Současně odmítá, že by povinně vykupujícího uvedl v omyl. Příslušné smlouvy připravovaly společnosti ze skupiny ČEZ, právním předchůdcem účastníka řízení mohly být jako slabší stranou pouze podepsány bez možnosti ovlivnit jejich obsah (pojem adhezní smlouvy).

Uvedení v omyl podle tehdy platné právní úpravy (v. § 49a a § 40a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník) bylo relevantní za podmínky, že by jej povinně vykupující namítl.

Na tomto základě jsou smlouvy považovány za platné, povinně vykupující byl povinen podle nich plnit, fakturování i čerpání podpory na základě předmětných smluv tedy bylo zcela oprávněné.

V závěru tohoto okruhu účastník řízení upozorňuje, že povinně vykupující nemohl být uveden v omyl, neboť v e-mailech z 12. 1. 2010 a 13. 1. 2010 (založeny ve spise) povinně vykupující konstatoval, že zatřídění výroby má být vázáno na rok 2009.

3. K rozhodné úpravě a zákazu retroaktivity

K vymezenému období (roky 2013 až 2017), ke kterému se vztahuje tvrzené neoprávněné čerpání podpory, účastník řízení cituje postupně právní úpravy § 51 zákona č. 165/2012 Sb., které byly účinné v průběhu od 30. 5. 2012 do 31. 12. 2021, pro něž je charakteristická provázanost neoprávněného čerpání se spácháním správního deliktu/přestupku výrobcem (k čemuž dodává, že si jejich spáchání není vědom, natož aby o takovém jeho jednání bylo rozhodnuto) s doplněním, že je mu známa i současná právní úprava účinná od 1. 1. 2022, od kdy neoprávněné čerpání podpory již není spácháním přestupku podmíněno.

Tuto změnu však v projednávané věci nepovažuje za relevantní, neboť zákony nesmí působit zpětně, zásadně musí být chování posuzováno podle zákona účinného v době, kdy k předmětnému chování došlo, opačný výklad by zakládal pravou retroaktivitu, která je zásadně protiústavní.

Následně účastník řízení citací z odborné literatury věnuje pozornost jejím projevům a v návaznosti nabádá k posuzování chování, k němuž došlo v letech 2013 až 2017, podle tehdy účinného znění § 51 zákona č. 165/2012 Sb., přičemž již dříve tvrzené opětovně zdůrazňuje, a sice že účastník řízení si není vědom, že by takový správní delikt/přestupek spáchal. Již z toho pramení, že nebyly splněny podmínky pro vrácení tvrzené neoprávněně čerpané podpory a navíc i podle nové právní úpravy by účastník řízení musel porušit zákon č. 165/2012 Sb., k čemuž nedošlo. K okruhu uváděným vyjádřením se podle účastníka řízení správní orgán 1. stupně nevyjádřil.

V petitu se účastník řízení alternativně domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci správnímu orgánu, který je vydal, anebo změny napadeného rozhodnutí tak, že účastník řízení se nedopustil neoprávněně čerpané podpory elektřiny.

Odvolací správní orgán po zkonstatování, že odvolání bylo podáno včas a oprávněnou osobou, přezkoumal napadené rozhodnutí v plném rozsahu. Podklady obsažené ve spisu, na jejichž základě bylo napadené rozhodnutí vydáno, hodnotil jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech. V uváděných intencích přezkoumal soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy. V rámci přezkoumání věcné úplnosti a skutkového stavu věci na základě veškeré dokumentace odvolací správní orgán posoudil správnost napadeného rozhodnutí. Dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Námítky vznesené účastníkem řízení v odvolání jsou vypořádány v následujícím textu tohoto rozhodnutí.

K tomu odvolací správní orgán předně uvádí, že bral do úvahy právní názor vyjádřený v četné judikatuře (např. rozsudek NSS ze dne 14. 2. 2013 č. j. 7 As 79/2012-54), a sice že „*správní orgán (obdobně jako soud) má povinnost se vypořádat přezkoumatelným způsobem se všemi uplatněnými [...] námitkami, což ale neznamená, že musí nutně reagovat na každý dílčí – dodejme i zavádějící – argument či tvrzení.*“

Ad 1.

Odvolacím správním orgánem je k odvolacím námitkám začleněným do okruhu s názvem „K datu právní moci“ zaujímáno stanovisko, že v poučení rozhodnutí o změně rozhodnutí o udělení licence ze dne 11. 12. 2009 pod č. j. 08431-3/2009-ERU bylo uvedeno: „*Proti tomuto rozhodnutí lze ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho oznámení ve smyslu § 72 odst. 1 správního řádu podat rozklad podle § 152 správního řádu k předsedovi Energetického regulačního úřadu podáním u Energetického regulačního úřadu.*“ Doložka nabytí právní moci osvědčuje datum, kdy rozhodnutí o změně rozhodnutí o udělení licence ze dne 11. 12. 2009 nabylo právní moci, a to dne 5. 1. 2010 (po marném uplynutí lhůty pro podání rozkladu).

Jak již bylo poukázáno v napadeném rozhodnutí (strana 3., druhý odstavec zdola), podle § 152 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb. „*nevyklučuje-li to povaha věci, platí pro řízení o rozkladu ustanovení o odvolání.*“ Návazně § 73 odst. 1 téhož zákona stanoví, že: „*nestanoví-li tento zákon jinak, je v právní moci rozhodnutí, které bylo oznámeno a proti kterému nelze podat odvolání.*“ Na tomto základě tedy probíhala standardní 15denní lhůta pro rozklad a tedy až uplynutím této lhůty nabyla licence právní moci, výjimku pak tvoří právní jednání účastníka řízení v podobě vzdání se práva na rozklad, kterým lze tuto lhůtu „urychlit“.

Argumentace týkající se subjektivní nepřipustnosti rozkladu je dle názoru odvolacího správního orgánu ve světle běžné a rozsáhlé rozhodovací praxe správních orgánů lichá a odvolací správní orgán s touto tezí nesouhlasí a domnívá se, že je to spíše otázka právní teorie, přičemž ze své rozhodovací praxe v obdobných řízeních nenalezl případ, že by se tato teorie uplatňovala. Zároveň jej vede k tomuto závěru i samotný zákon č. 500/2004 Sb., který o navrhované variantě účastníka řízení mlčí.

Rozsudek NSS pod č. j. 7 Afs 14/2009 – 110 ze dne 10. 9. 2009 pak potvrzuje výše uvedené: „Naopak je nutno vycházet z procesních ustanovení právních předpisů dopadajících na danou problematiku a nikoliv ze samotného vymezení povahy odvolání. [...] Se zřetelem na výše uvedené nabylo povolení právní moci uplynutím lhůty k podání odvolání, která začala běžet ode dne následujícího po jeho doručení účastníku řízení.“

I kdyby odvolací správní orgán přistoupil na tento právní výklad, což v návaznosti na výše zmíněný rozsudek NSS nepřipadá v úvahu, je otázka právní moci licence v projednávaném případě i tak irelevantní, jelikož ze spisové dokumentace vyplývá (založeno ve spisu pod č. 1.12), že předmětná FVE byla připojena k distribuční soustavě až dne 11. 1. 2010, tzn. nebyla splněna podmínka bodu (1.10.) CR ERÚ č. 8/2008 vyrábět a dodávat elektřinu do elektrizační soustavy při uplatnění podpory formou výkupních cen v roce 2009, jak správní orgán prvního stupně již vyhodnotil v napadeném rozhodnutí na str. 4 a 5.

Na základě uvedeného nepovažuje odvolací správní orgán námitky za důvodné.

Ad 2.

Pokud účastník řízení po analýze přístupu k minimálním cenám stanoveným CR ERÚ orientuje především na adhezní smlouvy a vystavuje se tak do role slabší strany při uzavírání smluv, odvolací správní orgán proti tomu staví jinou argumentaci. Výraznou vypovídací hodnotu v uváděném směru příkládá především smlouvě o podpoře výroby elektřiny číslo 2201840/0041/OZE/09 (založena ve spise pod č. 1.11), kde v příloze č. 1 „Cena a platby“ je výrobná zařazena jako druh zdroje – využití slunečního záření po 1. lednu 2009 s instalovaným výkonem nad 30 kW.

Tato smlouva byla uzavřena s povinně vykupujícím na základě žádosti výrobce, a jak je v jejím závěru psáno, ten také svým podpisem prohlásil, že její obsah odpovídá skutečnému stavu věci a je výrazem jeho pravé a svobodné vůle.

Ze spisu je patrné, že smlouvu o povinném výkupu jako výrobce uzavřel právní předchůdce účastníka řízení dne 18. 1. 2010, a tedy vlastní smlouva byla uzavřena až v roce 2010.

Cenová rozhodnutí ERÚ stanovují v tom kterém roce výši podpory ve formě zeleného bonusu či výkupní ceny. Tyto částky se odvíjejí od data uvedení výrobní do provozu, přičemž jsou považovány za ceny, od kterých se nelze odchýlit. Tato skutečnost vychází z § 2 odst. 5 písm. a) bod 3. zákona č. 526/1990 Sb., kdy prodávající získá nepřiměřený majetkový prospěch, jestliže prodá zboží za cenu vyšší, než by odpovídalo pravidlům cenové regulace. Je třeba mít na paměti, že účastník řízení je v pozici prodávajícího, nikoliv kupujícího. Z tohoto důvodu je argumentace účastníka řízení irelevantní.

K tomuto se dodává, jak již učinil i v napadeném rozhodnutí správní orgán 1. stupně, že tento postup již prošel judikaturou i Nejvyššího správního soudu, který neshledal postup SEI za nesprávný či nezákonný.

Ad 3.

Odvolací správní orgán odmítá, že by napadené rozhodnutí trpělo neústavností.

Předně je potřeba zdůraznit, že veřejná podpora je poskytována ve veřejném zájmu pro stanovený účel, kterým je snaha podpořit rozvoj obnovitelných zdrojů namísto zdrojů využívajících fosilní paliva, a tím přispět k ochraně klimatu.

Ve veřejném zájmu je tedy nezbytné, aby podporu čerpali pouze ti výrobci, kteří splnili zákonem stanovené podmínky. Naopak v případě, že podpora byla čerpána v rozporu s nastavenými pravidly, je s ohledem na princip spravedlnosti a důvěru v právo obecně

předpokládáno, že stát nastaví takový mechanismus, který efektivně zajistí vymáhání neoprávněně čerpané podpory a byl tak nežádoucí stav napraven.

Zároveň je důležité upozornit, že pokud výrobci jednali v rozporu s právními předpisy pro čerpání veřejné podpory z veřejných finančních prostředků, nelze očekávat, že takto nabyté finanční prostředky jim budou ponechány a práva nabytá v rozporu s právním řádem budou chráněna, tzn. nelze zde odkazovat ani na legitimní očekávání či ochranu důvěry v právo.

V souvislostech s uvedeným odvolací správní orgán odkazuje na judikaturu Ústavního soudu, zejména na náleze ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, v němž se uvádí, že „*pravou retroaktivitu lze ospravedlnit nanejvýše tam, kde právní povinnost pro minulost stanovená již dříve alespoň jako mravní povinnost byla pocitována* (A. Procházka, *Retroaktivita zákonů*. In: *Slovník veřejného práva*. Sv. III, Brno 1934 s. 800).“

Nebo náleze Ústavního soudu ze dne 12. 3. 2002, sp. zn. Pl.ÚS 33/01 v němž je uvedeno: „*Jinými slovy, odporovalo by naopak principům spravedlnosti, jestliže by se v takových případech práva retroaktivita nedostala ke slovu.*“

Ústavní soud tak sice užití pravé retroaktivity obecně zapovídá, současně však připouští, že pokud je právní úprava natolik v rozporu se společenským vnímáním spravedlnosti, není v takovém případě práva retroaktivita vyloučena, a nemusí se tak nutně jednat o protiústavní postup.

K tomuto odvolací správní orgán odkazuje i na evropskou legislativu, která obecně veřejnou podporu zapovídá. Výjimkou jsou pak případy ve smyslu čl. 108 SFEU a nařízení Rady 2015/1589 ze dne 13. 7. 2015, kterým se stanovují prováděcí pravidla k tomuto článku. Jestliže je pak podpora vyplacena v rozporu se stanovenými a schválenými podmínkami, jedná se o neslučitelnou podporu s vnitřním trhem a v rozporu s evropským právem a členský stát má odpovědnost za její zpětné vymožení.

Odvolací správní orgán dále doplňuje, že v čl. 17 odst. 1 nařízení Rady (EU) 2015/1589 je stanoveno, že pravomoci Komise ve věci navrácení podpory podléhají promlčecí lhůtě deseti let, což vysvětluje i právní úpravu § 51 zákona č. 165/2012 Sb. (srov. Sdělení Komise o navrácení protiprávních a neslučitelných státních podpor (2019/C 247/01).

O záměru zákonodárce vypořádat se s retroaktivitou a důrazu zejména na reparační funkci – navrátit neoprávněně čerpanou podporu, svědčí i právní úprava povinnosti zaplatit penále v případě neoprávněně čerpané podpory, a to s odkazem na článek II. bod 17 zákona č. 382/2021 Sb., kdy je stanoveno, že pokud došlo k neoprávněnému čerpání podpory přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, je výrobce, výrobce elektřiny z decentrální výroby elektřiny, výrobce tepla nebo výrobce biometanu povinen uhradit penále za neoprávněně čerpání podpory ve výši 0,1 % denně pouze v případě, že k tomu byl povinen rovněž podle dosavadních právních předpisů.

Odvolací správní orgán v souladu s uváděným vyslovuje přesvědčení, že v kontextu se zákazem pravé retroaktivity v daném případě musí převážít společenská naléhavost nové právní úpravy na vymáhání neoprávněně čerpané podpory, která představuje již zmíněný veřejný zájem. V souladu s vyjádřeným nelze přiznat důvodnost ani námitkám, jež jsou s tímto třetím okruhem spojené.

Dále se odvolací správní orgán vyjadřuje k úpravě výrokové části rozhodnutí. Tuto byl odvolací správní orgán nucen změnit, a to z důvodu běhu času, kdy uběhla lhůta pro stanovení neoprávněně čerpané podpory ve výši 86 941,28 Kč za období roku 2013 ve smyslu § 51 odst. 4 poslední věty zákona č. 165/2012 Sb., když lhůta pro stanovení neoprávněně čerpané podpory za rok 2013 uplynula dne 1. 1. 2024. Proto pak také změnil i celkovou výši

neoprávněně čerpané podpory na výši 948 317,58 Kč, jak je uvedeno ve výroku V. tohoto rozhodnutí, když částku za rok 2013 odečetl od původní celkové výše neoprávněně čerpané podpory.

Po posouzení všech zjištěných skutečností a jejich využití v rámci prvostupňového správního řízení dospěl odvolací správní orgán k závěru, a má za prokázané, že určení neoprávněného čerpání podpory v částkách, které se váží k jednotlivě vymezeným obdobím a uložení povinnosti uhradit neoprávněně čerpanou podporu včetně povinnosti k náhradě nákladů řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč napadeným rozhodnutím je opodstatněné. Toto konstatování je podloženo relevantními důkazy pro objasnění věci, ve které bylo vedeno. Pouze pro stanovení neoprávněně čerpané podpory za rok 2013 uplynula zákonem stanovená lhůta a odvolací správní orgán tak byl povinen ex offio se s touto skutečností vypořádat.

V návaznosti na výše uvedené odvolací správní orgán uzavírá, že podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb. ve spojení s § 13c odst. 5 zákona č. 406/2000 Sb. bylo v řízení o odvolání rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Toto rozhodnutí je konečné a podle § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. se nelze proti němu odvolat.

Praha 30. ledna 2024

Ing. Pavel Gebauer
ústřední ředitel
(podepsáno elektronicky)